

Bijbelse toekomstverwachting

Wat we kunnen weten over de eindtijd, wat we mogen hopen en wat we moeten doen

Ds. G. de Lange

Voor mijn moeder Klazina Schipper † Voor mijn vrouw Pia Veldhuis Voor mijn dochter Hilde van Winkelhoff

voorwoord

Bijbelse Toekomstverwachting

Zolang ik me kan herinneren, heb ik een zekere belangstelling gehad voor de Bijbelse toekomstverwachting. Sommige mensen moeten misschien een duwtje in de rug, mij heeft het vanaf het begin geboeid. Omdat ik predikant ben geworden had ik een mooie gelegenheid alle relevante Bijbelse boeken en stukken waarin de HEERE iets prijsgeeft van de toekomst, door te preken. Natuurlijk zijn er valkuilen zoals bij elk thema. Bij dit thema zijn die: betweterigheid en scepticisme. De betweter zegt: 'Ik weet het precies.' Het gaat hierbij om mensen die dag en uur van de wederkomst menen te kunnen voorspellen. Omdat dit zoveel verschil van inzicht oplevert, reageert de scepticus met de woorden: 'Gooi maar in mijn pet dan zoeken we het morgen wel uit.' Tussen die twee uitersten willen we ons bewegen op zoek naar wat de HEERE te kennen wil geven. Het is inspiratie – liever gebruik ik het woord verlichting door de Heilige Geest – maar ook transpiratie. Het is gewoon hard werken. Een ding is zeker, de HEERE God ziet graag dat Zijn kinderen hiermee bezig zijn. God bouwt puzzels in om ons uit de tent te lokken en moedigt ons aan door stukje bij beetje de toekomst prijs te geven. God wil ons als een visser binnenhalen in Zijn rijk.

De weg naar het boek

Aan de Rijksuniversiteit Groningen heb ik kandidaats- en kerkelijk theologie behaald. Toen de kerken de gelegenheid boden aan de predikanten om een maand per jaar te studeren heb ik met hulp van God en mensen een lang gekoesterde wens kunnen realiseren: onder begeleiding een scriptie schrijven over de verwoestende gruwel. Want, ik meende al wel ontdekt te hebben dat dit begrip leidend is op het gebied van de Bijbelse toekomstverwachting. Gelukkig zag prof. dr. Hofman van de Theologische Universiteit Apeldoorn, aan wie ik veel dank verschuldigd ben, het zitten om onder zijn begeleiding deze doctoraalscriptie te schrijven. Begin 2000 heb ik de doctoraalstudie met goed gevolg mogen afsluiten. Het is niet zo dat ik hecht aan titels, maar wel aan een zekere doorwrochttheid van wat iemand zegt. Maar mijn doelgroep bleef de gewone kerkganger. Er was een probleem. Voor de gewone kerkganger is deze scriptie veel te compact en vermoedelijk al gauw te ingewikkeld. Ik koesterde de hoop om als ik mijn emeritaat mocht

bereiken het mij door God gegeven zou worden om een redelijk ingewikkeld verhaal terug te brengen tot eenvoud. Ik wilde een boek schrijven zo toegankelijk dat een gewoon mens het kan begrijpen. Persoonlijk was ik blij met het resultaat. Maar je bent – als je alleen op jezelf afgaat – wel een slager die zijn eigen vlees keurt. Toen heb ik mij tot prof. dr. Hoek gewend met de vraag of hij het manuscript wilde lezen. Dat wilde hij tot mijn grote verrassing. En... en nadat hij het hele verhaal had doorgenomen schreef hij in een mail dat 'hij het manuscript met interesse en instemming had gelezen'. In zijn nawoord achterin dit boek geeft Hoek een handreiking bij het bestuderen van mijn boek. Toen Klaas de Jong het manuscript als boek wilde uitgeven, was de cirkel rond. Ik ben heel blij dat deze dingen zo mochten gaan en kan moeilijk anders dan God danken dat Hij het allemaal zo geleid heeft. Misschien wil God ook wel dat dit boek gelezen wordt.

Drs. G. de Lange, Bennekom

Deel 1: De Bijbel is gericht op de toekomst

Bezig zijn met de eindtijd

Sommige Bijbelboeken zoals Daniël en Openbaring houden zich in het bijzonder bezig met de eindtijd. Het is niet zulke toegankelijke lectuur. Je kunt je hoofd erover breken. Misschien is het om die reden dat God ons extra aanmoedigt om ons er in te verdiepen: 'Velen zullen het onderzoeken en de kennis zal toenemen.' (Daniel 12:4b) wie heeft belangstelling voor de eindtijd? Wellicht vraag je je af wat voor soort mensen het zijn die belangstelling tonen voor de eindtijd? Daniël is zo iemand en ook Johannes die het boek Openbaring heeft geschreven. Het zijn mensen die persoonlijk iets meemaken van de moeilijkheden die de gelovigen in de eindtijd zullen ondergaan.

Daniël is een van de ballingen die uit Israël weggevoerd is naar Babel. Hij ondervindt de eindtijd aan den lijve. Hij zet alles op alles om God op een goede manier te dienen in een omgeving die niet direct sympathiek staat tegenover het geloof van Israël. Hij ondervindt Gods kracht en wijsheid. Hij merkt dat God hem en zijn vrienden bewaart en zegent in hun poging trouw te blijven aan hun geloof. Daniël wordt geboeid door de eindtijd en wil het naadje van de kous weten.

Johannes is verbannen naar het eiland Patmos. Hij voelt hoe het is om als christen gedwarsboomd te worden in het verlangen het Goede Nieuws overal bekend te maken. Het is niet toevallig dat deze twee mensen zich interesseren voor de eindtijd.

Paulus Ook een gemeente als die van Thessalonica heeft interesse in de eindtijd zoals blijkt uit 1 Thess. 4:13-5:11 en 2 Thess 2. Je hoeft niet te vragen hoe dat komt. De Thessalonicenzen hebben het zwaar te verduren gehad vanwege hun geloof. Je kunt het ook van de andere kant bekijken; God gaf hen in hun moeilijke situatie inzicht in de eindtijd en kon hen daardoor

bemoedigen.

Datzelfde geldt vermoedelijk in zekere zin ook voor u, geliefde lezer. U zult op de een of andere manier ook iets van de eindtijd ervaren.

Jezus over de eindtijd.

Jezus Christus beleefde de eindtijd in Zijn persoonlijk leven. Het is niet toevallig dat Hij er ook over sprak zoals in Markus 13 en Mattheüs 24 en Lukas 17 en 21. De Heere Jezus wil blijkbaar dat we ons ervan bewust worden. We zijn als christen naar Christus vernoemd. Het lot wat Hem trof zal ons niet ongemerkt voorbijgaan. Hij bereidt ons er op voor, zodat we er niet door overvallen worden. Wat kunnen wij anders doen dan ons er in te verdiepen en te bidden dat God ons verstand verlicht en ons de weg wijst en kracht geeft. God Zelf licht ons voor. Neem nu het boek Openbaring. In het eerste vers van dit boek staat: 'Openbaring van Jezus Christus, die God Hem gegeven heeft om Zijn dienstknechten te laten zien wat spoedig moet geschieden.' Het is de Heere Die ons de weg wijst in dit vaak onbekende gebied.

een hele openbaring

De informatie over de toekomst heeft God Zelf via Zijn Zoon aan Zijn apostel bekend maakt. God wil dat wij voorbereid zijn. Hij wil dat wij het weten. Openbaring is Nederlands voor Apocalyps. Apocalyps staat in de Griekse tekst van het Nieuwe Testament waar wij openbaring lezen. Apocalyptiek is de term geworden waarmee die bijzondere manier van schrijven wordt aangeduid. De Heere maakt bij die manier van spreken gebruik van beelden uit de natuur. Apocalyptiek treffen we trouwens niet alleen aan in het boek Openbaring maar zoals gezegd ook in het boek Daniël. Het is typerend voor de bijzondere manier waarop God Zich uitlaat over de eindtijd. Het is net alsof God op een verborgen manier spreekt. Een toevallige voorbijganger heeft op die manier niet zomaar in gaten wat in de schoot van de toekomst verborgen ligt. Zie het als een uitdaging. God verbergt het visioen over de toekomst opdat wij het onderzoeken. Het boek Openbaring vraagt om gelovige mensen die niet opgeven voordat zij antwoord op hun vragen hebben. Het gaat trouwens niet alleen om de interesse in een Bijbelse toekomst verwachting. God zoekt mensen die Hem in een wereld die niet sympathiek staat tegenover het christelijk geloof op een goede manier willen dienen. Als we tot deze groep behoren mogen we een bemoediging van God ontvangen, bijvoorbeeld om het boek Openbaring open te slaan. De Heere zegt: 'Zalig is hij die leest en zijn zij die horen de woorden van de profetie, en die in acht nemen wat daarin geschreven staat, want de tijd is nabij.' (Openbaring 1:3)

beloning

Zo laat de HEERE God ook aan Daniël merken dat Hij het waardeert dat die zich er met heel zijn hart op toelegt om inzicht te krijgen: Toen zei hij tegen mij: Wees niet bevreesd, Daniël, want vanaf de eerste dag dat u zich er met heel uw hart op toeleigde om inzicht te krijgen en om u te verootmoedigen voor het aangezicht van uw God, zijn uw woorden gehoord, en omwille van uw woorden ben ik gekomen. (Daniël 10:12) Je zou kunnen zeggen dat er een beloning is voor wie in de eindtijd geïnteresseerd is. Je zult telkens nieuwe dingen ontdekken. God maakt ze

persoonlijk bekend aan de gelovige die op zoek is naar antwoorden. Inzicht is daarbij blijkbaar belangrijk, maar – zoals gezegd – ook de goede instelling om het christelijke leven en denken in praktijk te brengen.

2 Zoekt en gij zult vinden.

Wanneer en Hoelang?

Mensen houden zich vanuit een verschillende achtergrond bezig met de eindtijd. Maar altijd is er de vraag naar het wanneer? De discipelen stellen de vraag naar het wanneer aan Jezus in Markus 13:4: 'Zeg ons, wanneer zullen deze dingen gebeuren?' Vaak wordt ook gevraagd naar het hoelang? Daniël stelt beide vragen en als hij het niet doet, doet de engel dat wel. De vraag is dus relevant. Maar er is een gevaar aan verbonden. Er is een risico dat we tot de toekomstvoorspellers willen gaan behoren. Dan lijken we op mensen die precies menen te weten in welke tijd we ons bevinden en wanneer Christus terugkomt. Hoewel de vraag naar het wanneer en het hoelang blijkbaar van belang is, gaat het niet om een wedstrijd wie het beste in voorspellen is. Dit zou ook afbreuk doen aan het belang om bezig te zijn met de dingen van God. Daar heb je weer zo iemand die denkt dat hij in de toekomst kan kijken.

Barensnood

We zouden de eindtijd kunnen vergelijken met een zwangerschap. Daarvan is het eindpunt ongeveer bekend. Bij benadering kan uitgerekend worden wanneer het kindje komt. Dat is niet onbelangrijk. Een maand voor de verwachte datum moet de babykamer wel ongeveer klaar zijn. Het kind kan immers een paar weken te vroeg komen maar ook te laat. Zwangerschap is daarom een geschikt voorbeeld omdat de Bijbel er zelf aan moet denken. In Romeinen 8:22 lezen we bijvoorbeeld dat heel de schepping in barensnood is. Het is overigens een positief beeld. Met de metafoor van de weeën roept de Heere een beeld op van een mens die moeilijkheden moet doormaken, voordat de verlossing daar is: Want het ene volk zal tegen het andere volk opstaan en het ene koninkrijk tegen het andere koninkrijk; en er zullen aardbevingen zijn in verscheidene plaatsen en er zullen hongersnoden zijn en onlusten. Deze dingen zijn het begin van de weeën. (Markus 13:8)

Zwangerschapscursus

Je moet het zo zien: de geschiedenis krimpt bij oorlogen en de schepping bij een aardbeving ineen als een zwangere vrouw. Er is iets voor te zeggen om de hele zwangerschap te vergelijken met de eindtijd, omdat het vanaf het begin is aangelegd op de komst van het kind. Toch richt de zwangerschapscursus zich in het bijzonder op het eind oftewel de dingen die voorafgaan aan de geboorte van het kind. Een belangrijke vraag is daarbij hoelang het allemaal gaat duren? Houd je het vol? Het is belangrijk te weten wat je ongeveer kunt verwachten. Je bent dan beter voorbereid. Het eind voelt bij zwangerschap tegelijkertijd als het bereiken van het doel. Je bent op weg ergens naar toe. Onderweg maak je van alles mee tot het doel bereikt is; de komst van het kind. Er is sprake van een verloskundige en een verlossing en dat is het ook. Ook de Bijbelse

geschiedenis is doelgericht. De Bijbel blijkt ook en vooral geïnteresseerd in het laatste stukje voordat het doel is bereikt; de komst van de koning. De komst van het Koninkrijk van God. Omdat een mens goed voorbereid wil zijn op alles wat komen gaat, verdiept hij zich in de eindtijd. Niet alleen wil hij het weten, maar hij wil ook begrijpen wat dit voor hem en de christelijke gemeenschap met zich meebrengt. Wellicht kunnen we ervan leren wat we mogen geloven, wat we moeten doen en wat we kunnen hopen.

niet onbelangrijk

Jezus wijdt een van de 16 hoofdstukken in Markus in zijn geheel aan de eindtijd. Hetzelfde geldt voor Mattheüs en Lukas. Johannes besteedt er zelfs een heel boek aan, de Openbaring van Johannes. Met andere woorden: het is niet onbelangrijk. Wist u dat als er 1 vers in de Bijbel gaat over de eerste komst van de Heere Jezus er 8 verzen gaan over Zijn tweede komst? Wist u dat 1 op de 30 verzen in de Bijbel gaat over de komst van de Heere? God wil ons iets duidelijk maken. Hij wil ons ergens op wijzen. Soms doet de Heere dit door ons er met de neus op te drukken. 'Laat hij die het leest, daarop letten!' zegt Jezus in Markus 13:14. Je mag dus echt verwachten dat je verder komt, wanneer je je verdiept in wat God openbaart over de toekomst. Het is soms net of de HEERE God ons als onderzoekers uitdaagt door bijvoorbeeld kleine raadsels op te geven. We treffen in Openbaring zo iets als een raadsel aan over het getal 666: 'Hier is de wijsheid. Wie verstand heeft, laat hij het getal van het beest berekenen, want het is een getal van een mens, en zijn getal is zeshonderdzesenzestig.' (Openbaring 13:18) God daagt ons uit om er iets zinnigs over te zeggen. Blijkbaar kunnen we groeien in kennis.

de kennis zal toenemen

Daniël groeide in kennis. Hij stelde vragen en kreeg antwoorden. Hij wist aan het eind veel meer dan in het begin. Maar hij wist lang niet alles. Het gaat erom of de tijd al rijp is om een beter inzicht te krijgen. We staan wat dat betreft op de schouders van onze voorouders. Daniël begreep al veel maar wij kunnen stappen maken. Dat is de belofte. God zegt tegen Daniël het volgende: 'Maar houd deze woorden geheim, Daniël, en verzegel het boek tot de eindtijd. Velen zullen op zoek gaan en de kennis zal toenemen.' (Daniël 12:4) Opmerkelijk is het wel. Het lijkt zo tegenstrijdig. Daniël moet het boek geheim houden en zelfs verzegelen. Dit prikkelt de nieuwsgierigheid en verhoogt de animo bij de mensen die toegewijd leven aan God om het boek Daniël te onderzoeken en te groeien in kennis en inzicht. God verbergt Zich omdat Hij gezocht wil worden.

3 Ik zie, ik zie wat jij niet ziet.

Het loont de moeite om te zoeken naar een diepere betekenis. Jezus zegt in Markus 14:28: 'Maar nadat Ik opgewekt zal zijn, zal Ik u voorgaan naar Galilea'. Dit is opmerkelijk omdat de discipelen Hem direct na Zijn opstanding ontmoeten in Jeruzalem. Maar ook de engelen in het graf verwijzen naar Galilea: 'Maar ga heen, zeg tegen Zijn discipelen, en Petrus, dat Hij u voorgaat naar Galilea; daar zult u Hem zien, zoals Hij u gezegd heeft'. (Markus 16:7) Wat is de diepere betekenis hiervan? Terug naar Galilea heeft immers veel weg van een 'terug naar af'.

een diepere betekenis

Het zoeken van een diepere betekenis past wel goed bij het Markus-Evangelie. Ik denk bijvoorbeeld aan de gelijkenis van de zaaier in Markus 4. Het is eigenlijk een heel eenvoudig verhaal over een zaaier die uitgaat om te zaaien en de dingen die mee- of tegenzitten bij het opkomen van het zaad. Het maakt inderdaad wel uit of het zaad op een rots valt of tussen het onkruid of in goede aarde. Er is geen woord Frans bij. Er zijn vast veel mensen geweest die hun schouders ophaalden en doorliepen bij wat zij zagen als een simpel verhaaltje. Maar er waren er ook die zich afvroegen: 'Wat bedoelt de Heere hier nu mee?' Over de mensen die een stap verdergaan en met vragen komen, lezen we het volgende: En toen Hij alleen was, vroegen zij die om Hem heen waren, met de twaalf, Hem naar de gelijkenis. En Hij zei tegen hen: Het is u gegeven het geheimenis van het Koninkrijk van God te kennen; maar tot degenen die buiten zijn, komt alles door gelijkenissen, opdat zij ziende zien en niet doorzien, en horende horen en niet begrijpen; opdat zij zich niet op enig moment bekeren en de zonden hun vergeven worden. (Markus 4:11-12) Dat lijkt misschien wel hard, maar aan die buitenstaanders is het toch niet besteed. Het interesseert ze niet. Zie je dat? Jezus verbergt Zich omdat Hij wil dat we Hem zoeken.

Tot zover gaat het boek op de website.

De uitgever staat niet toe meer van het boek prijs te geven.

U kunt het boek kopen bij Bol.com of het bij uw eigen boekwinkel bestellen.

Over Uitgeverij Toetssteen

Een toetssteen is een harde zwarte steen die gebruikt wordt om te testen of goud echt is. Door het gebruik komen er gouden strepen op de zwarte steen.

De Bijbelteksten in dit boek zijn ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling,

Eerste druk 2014

Tweede druk 2016

www.toetssteen-boeken.nl

Inhoud van het boek *Bijbelse Toekomstverwachting*

voorwoord 8

deel1: de bijbel is gericht op de toekomst

1 Bezig zijn met de eindtijd 11

- 2 Zoekt en gij zult vinden 13
- 3 Ik zie wat jij niet ziet 16
- 4 In de toekomst kijken 18
- 5 Apocalyptiek 20
- 6 Eschatologie 23
- 7 De moed om anders te zijn 25
- 8 Twee mensen op de uitkijk 27
- 9 Een publiek geheim 30
- 10 Voorlopige en definitieve vervulling 1 33
- 11 Voorlopige en definitieve vervulling 2 35
- 12 Voorlopige en definitieve vervulling 3 37

deel 2: de verwoestende gruwel

- 13 De verwoestende gruwel - Betekenis 42
- 14 De verwoestende gruwel in de geschiedenis 44
- 15 De verwoestende gruwel - Daniël 8 47
- 16 De verwoestende gruwel - Daniël 9 51
- 17 De verwoestende gruwel - Daniël 10 en 11 54
- 18 De verwoestende gruwel - Daniël 12 61
- 19 De verwoestende gruwel - Markus 13 68
- 20 De verwoestende gruwel - Markus 13 en Mattheüs 24 70
- 21 De verwoestende gruwel - Markus 13 en Lukas 24 73
- 22 Dit geslacht - Markus 13 75
- 23 De vijgenboom - Markus 13 78
- 24 Het teken van de verwoestende gruwel - Markus 13 80

deel 3: de mensenzoon

- 25 De Mensenzoon - Markus 13 84
- 26 Wees waakzaam - Markus 13 86
- 27 Het tempelconflict - Markus 13 88
- 28 De Mensenzoon en het eeuwige Koninkrijk van God 90
- 29 De Mensenzoon in Markus 94
- 30 Het Koninkrijk van God in Markus 96
- 31 De Mensenzoon, het Koninkrijk van God en het lijden 99
- 32 De Mensenzoon tussen de tempelverwoesting en de wederkomst 101
- 33 Markus 13 en de omslag in de geschiedenis - Israël 104
- 34 Markus 13 en de omslag in de geschiedenis - De volkeren 106
- 35 2 Thessalonicenzen 2 en de omslag in de geschiedenis - Het teken 108
- 36 2 Thessalonicenzen 2 en de omslag in de geschiedenis - De afval 111
- 37 1 Thessalonicenzen 5 en de omslag in de geschiedenis - Een dief in de nacht 113

deel 4: het boek openbaring

- 38 De brieven aan de zeven gemeenten - Openbaring 1 118
- 39 De brief aan Efeze 122
- 40 De brief aan Smyrna 127
- 41 De brief aan Pergamus 132
- 42 De brief aan Thyatira 136
- 43 De brief aan Sardis 141
- 44 De brief aan Filadelfia 145
- 45 De brief aan Laodicea 150
- 46 Openbaring 4 en 5 - Een lam als geslacht 154
- 47 Openbaring 6 - De opening van zes zegels 159
- 48 Openbaring 7 - De overgang 166
- 49 Openbaring 8 - De vier bazuinen 176

- 50 Openbaring 9 - De vijfde en zesde bazuin 183
- 51 Openbaring 10 - Het boekje in de hand van de sterke engel 190
- 52 Openbaring 11 - De twee getuigen 199
- 53 Openbaring 12 - De satan tegen het kind en de vrouw 207
- 54 Openbaring 13 - Het beest 216
- 55 Openbaring 14-19 - Redding en oordeel 224
- 56 Openbaring 20 - Duizend jaar 250
- 57 Duizend jaar, Daniël en de rede over de laatste dingen 257
- 58 Openbaring 21 - Het hemelse Jeruzalem 266
- 59 Openbaring 22 - De rivier van levend water 285

nawoord 309